

Tekst begrotingsdebat GroenLinks 8 november 2022

Voorzitter,

Het nieuwe college presenteert een begroting met een positief resultaat van 6 miljoen euro tot en met 2026. GroenLinks is blij dat er ruimte is voor investeringen in de stad. We zien dat het Rijk een aantal maatregelen neemt, waardoor onze gemeente wat meer financiële ademruimte heeft. Daarnaast hebben we in het coalitieakkoord pragmatische afspraken gemaakt over de omgang met ons geld: we sparen voor tegenvallers maar hebben ook ruimte om te investeren en we gaan op zoek naar extra geldstromen. We zien een uitwerking daarvan in het collegewerkprogramma. Voor GroenLinks staat voorop dat we gaan voor een gezonde groei van de stad. We willen investeren in kansen voor mensen. We willen investeren in een gezonde en groene omgeving.

Niet alleen Rijswijk verandert maar de wereld om ons heen ook. De uitdagingen waarmee we te maken hebben zijn groot. We hebben te maken met veel onzekerheden. Onze stad en onze regio krijgen meer inwoners. We moeten daarin de balans vinden tussen welvaart, een eerlijke verdeling van onze ruimte en het zorgen voor voldoende woningen en werkplekken. Daarbij hebben we ook te maken met wat er in de wereld gebeurt. We zien en voelen letterlijk de gevolgen van de klimaatcrisis.

Te veel mensen kunnen geen betaalbaar huis vinden. Veel mensen voelen zich niet thuis in onze samenleving: omdat ze de taal niet spreken, of omdat ze zich niet serieus genomen voelen, of omdat er door personeelstekort te weinig mensen zijn om het werk dat er ligt te doen. En het vertrouwen van mensen in onze democratie is op een dieptepunt beland.

En juist dan, voorzitter, juist dan is een daadkrachtige overheid nodig. Een overheid die haar bewoners beschermt daar waar dat nodig is. Een overheid die haar bewoners ondersteunt daar waar dat nodig is. Een overheid die niet aarzelt, maar besluiten durft te nemen. Een overheid die dat samen met bewoners durft te doen. GroenLinks staat voor die daadkrachtige overheid.

Natuurlijk zijn wij in Rijswijk een compacte stad. En natuurlijk kunnen we in Rijswijk niet alle uitdagingen zelf oplossen. Veel vraagt om nationale actie en internationale samenwerking. Maar als overheid die het dichtst bij de mensen staat, of in ieder geval zou moeten staan, hebben we een bijzondere verantwoordelijkheid om onze bewoners te helpen. GroenLinks heeft met dat in het achterhoofd met vijf blikken naar de begroting gekeken. Ik loop deze punten af.

Op de eerste plaats willen we Rijswijk klaarmaken voor de toekomst. Iedere tijd heeft zijn eigen uitdagingen. Voor ons betekent het klaarmaken voor de toekomst dat Rijswijk gezond groeit, met genoeg voorzieningen voor onze inwoners. Maar dat niet alleen. Het betekent ook dat Rijswijk aan de slag gaat met een toekomst waarin we steeds vaker te maken krijgen met extremer weer.

Het tweede thema is dat iedere Rijswijker een betaalbare woning kan vinden. Er moeten voldoende sociale woningen zijn voor wie dat nodig heeft, maar ook voldoende woningen in de middenhuur en betaalbare koop. Voor GroenLinks telt dat wonen betekent dat je een betaalbaar en goed dak boven je hoofd hebt ; woningen zijn geen beleggingsobjecten maar een plek om je leven op te bouwen.

Op de derde plaats moeten we inzetten op een eerlijke energietransitie. Het tijdperk waarin we massaal fossiele brandstoffen verbruiken loopt ten einde. We hebben niet alleen te maken met de gevolgen voor ons klimaat maar ook met het behoud van onze democratie. Deze opgave is enorm en we zullen elkaar op weg moeten helpen om dit te volbrengen. Iedereen moet mee kunnen komen.

Op de vierde plaats is het belangrijk dat we ons inzetten voor gelijke kansen voor iedereen. Juist omdat onze samenleving zo snel verandert, is het belangrijk om oog voor elkaar te houden. Want juist dan, als we niet goed opletten, wordt de ongelijkheid tussen mensen groter. Veel mensen kunnen zich prima redden en meekomen, maar een groeiende groep mensen kan dat niet. We

moeten oog hebben voor gelijke kansen in het onderwijs, gelijke kansen op eerlijk werk en gelijke toegang tot voorzieningen.

En tot slot hebben we de opgave om het vertrouwen in de overheid te herstellen. Die is nog nooit zo laag geweest, ik zei het al eerder. Dat betekent dat we een transparante overheid zijn die voor bewoners navolgbare besluiten neemt. We moeten uitleggen wat we doen en waarom we het doen. We moeten leren om naar onze bewoners te luisteren en niet alleen maar vertellen wat zij moeten doen.

In het coalitieakkoord hebben we afspraken gemaakt die aan al deze thema's raken. En GroenLinks ziet dat het college in haar werkprogramma dat op een goede manier heeft uitgewerkt. Er worden echte stappen gezet om Rijswijk klaar te maken voor de toekomst, aan voldoende betaalbare woningen, aan een eerlijke energietransitie, aan gelijke kansen voor iedereen en aan het herstellen van het vertrouwen in de overheid.

Maar natuurlijk zijn er ook punten waar GroenLinks meer ambitie wil zien. We hebben daarvoor de financiële ruimte. Bovendien geldt dat vooraf sturen beter is dan later bijsturen of puinruimen. Ik begin dan gelijk bij een voorstel van ons die de meeste impact heeft. Die raakt aan een eerlijke energietransitie maar ook aan een toekomstbestendig Rijswijk. We zien dat er veel vve's en woningeigenaren zijn met zeer slecht geïsoleerde woningen en weinig geld om daar iets aan te doen. Goed geïsoleerde woningen zijn de basis voor een duurzamer Rijswijk. Samen met de PvdA, D66 en BVR dienen wij daarom een voorstel in geld te reserveren om individuele huiseigenaren en vve's met huizen met een energielabel E en lager en een woning met een waarde beneden de NHG grens, te helpen met het isoleren van hun woningen.

In de plannen die er nu klaar liggen zien wij nog niet genoeg urgentie als het gaat om het klimaatbestendig maken van onze stad. En dat is wel belangrijk als wij de toekomst aan willen kunnen. Eerder is er een klimaatscan van Rijswijk gemaakt met daarin aanbevelingen. Eén van de aanbevelingen is om met een klimaatadaptatie strategie te komen. Die strategie ontbreekt en wij zien in de plannen nog geen concrete streefdatum om hiermee wel te komen. De kosten gaan voor de baten uit. GroenLinks dient daarom samen met de ChristenUnie een motie in die oproept dat wel zo snel mogelijk te gaan doen.

En als het dan om de toekomst van Rijswijk gaat dan vinden wij het oog blijven houden op een goed voorzieningenniveau erg belangrijk. Voldoende huisartsen, voldoende onderwijsplekken, voldoende kinderopvang. Wij zien dat het college van plan is daar ook een analyse van te gaan maken voor nieuwe gebiedsontwikkelingen. Maar wij vinden dat de opdracht die het college zichzelf daarbij gegeven heeft scherper kan. Wij vinden dat we ons steviger op mogen stellen. Niet alleen faciliteren, maar ook echt kijken op welke manier we met maatschappelijk vastgoed een rol kunnen spelen. En wij missen aandacht voor de toegankelijkheid van de bibliotheek voor alle Rijswijkers in de toekomst. Wij dienen daarom samen met Rijswijks Belang een motie in die de opdracht voor deze analyse aanscherpt.

Eerlijke kansen voor iedereen betekent dat we als overheid het goede voorbeeld moeten geven. Daarom dienen wij samen met de PvdA een motie in voor een inclusief aannamebeleid. Het college geeft aan te onderzoeken of wij ons bij de Gelijke Kansen Alliantie kunnen aansluiten. Daar zijn wij blij mee, maar onderzoeken klinkt voor ons niet daadkrachtig genoeg. Daarom dienen wij samen met de PvdA, D66 en WIJ. een motie in om ons zo snel mogelijk aan te sluiten bij de Gelijke Kansen Alliantie.

Tot slot tekenen wij mee met twee moties van het CDA. Een om oovervoerspashouders tussen 12 en 17 jaar en boven de 65 jaar gratis te laten reizen. Toegankelijk openbaar vervoer voor iedereen vinden wij belangrijk. En één motie om actiever onze bewoners uit te nodigen voor onze raadsvergaderingen.

De nieuwe coalitie is nu een half jaar onderweg. En wij zijn blij met deze coalitie. Een coalitie waarin iedereen wil samenwerken voor een betere stad, maar waarin we ook respect hebben voor elkaar daar waar we van mening verschillen. En waar ik het meest trots op ben is dat deze coalitie elkaar niet krampachtig vasthoudt en vooral bezig is voorstellen van elkaar te steunen. We laten ruimte voor elkaars inbreng en accenten. Deze coalitie staat open voor samenwerking met de gehele raad. En dat is belangrijk! Want er is misschien een coalitieakkoord tussen 5 partijen met daarin afspraken, maar de stad wordt bestuurd door de hele raad.

Voorzitter, ik ga afronden. Milan Kundera schreef de ondraaglijke lichtheid van het bestaan. Een verhaal dat zich afspeelt tegen de achtergrond van de Praagse Lente in 1968. Een lente die vrijheid beloofde, maar werd verpletterd door tanks uit de Sovjet Unie. Met die ondraaglijke lichtheid bedoelde Kundera verschillende dingen. Een van de dingen die hij hiermee bedoelde is dat een leven waarin geen moeilijke of vervelende dingen gebeuren, niet echt een leven is. Dat leven is dan ondraaglijk licht. Laten we dat onthouden. We leven in tijden die niet makkelijk zijn. Maar met elkaar deze uitdagingen aangaan, elkaar steunen in moeilijke tijden, geeft ook betekenis aan het leven. Ik hoop dat we dat de komende jaren blijven doen. Binnen de coalitie, met de hele raad, met onze hardwerkende ambtenaren, maar vooral samen met de bewoners van Rijswijk. Wij hebben er vertrouwen in.

Namens de fractie van GroenLinks Rijswijk

Maarten van 't Eind